

สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ประจำกรุงวอชิงตัน ดี.ซี.

สหรัฐอเมริกาและบราซิลประท้วงการห้ามใช้สารกำจัดศัตรูพืชของไทยที่อาจส่งผลกระทบต่อการส่งออกของตน

เขียนโดย Patpicha Tanakasempipat

สำนักข่าวรอยเตอร์ (Reuters) ณ ประเทศไทย รายงานว่า สหรัฐอเมริกาและบราซิลได้ประท้วงไทยจากกรณีการห้ามใช้สารเคมีด้านการเกษตร 2 ชนิด ที่มีผลบังคับใช้เมื่อต้นเดือนที่ผ่านมา ซึ่งจะมีผลให้มีการจำกัดและระงับการใช้ซึ่งมีผลกระทบต่อการส่งออกสินค้าเกษตรสำคัญของตน โดยจากเอกสารข้อมูลต่างๆ ที่สำนักข่าวรอยเตอร์ได้รับ แสดงให้เห็นว่าการดำเนินการที่เข้มงวด (Restrictive) และจริงจัง (Serious) ในเรื่องดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อการส่งออกสินค้าเกษตรของประเทศต้นทาง

การที่ประเทศไทยห้ามใช้สารกำจัดศัตรูพืชดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อการส่งออกข้าวสาลีและถั่วเหลืองของสหรัฐฯ และบราซิล ซึ่งมีมูลค่ามากกว่า 1 พันล้านเหรียญสหรัฐ ต่อปี (3.1 หมื่นล้านบาท : อัตราแลกเปลี่ยน 1 เหรียญสหรัฐ เท่ากับ 31 บาท) ข้อมูลจากองค์การสหประชาชาติ (United Nations) และอาจทำให้เกิดการเผชิญหน้ากันเพื่อการเจรจาต่อรองทางการทูตระหว่างไทยและผู้นำเข้าสินค้าจากทั้งสองประเทศ

โดยผลกระทบที่เกิดขึ้นกับห่วงโซ่อาหารของไทยอาจส่งผลกระทบต่อต้นทุนที่ต้องเพิ่มขึ้นกว่า 1 หมื่นล้านเหรียญสหรัฐ (3.1 แสนล้านบาท) และจะทำให้ผู้คนจำนวนนับล้านต้องตกงาน จากการประเมินของภาคอุตสาหกรรมการผลิตไทยแห่งหนึ่ง

ทั้งนี้ ไทยได้มีการเพิ่มสารเคมีกำจัดวัชพืช ได้แก่ พาราควอต (Paraquat) และคลอร์ไพริฟอส (Chlorpyrifos) ในรายการของสารที่เป็นวัตถุอันตรายที่สุดโดยมีผลตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2563 โดยอ้างเหตุผลความจำเป็นเพื่อป้องกันสุขภาพของมนุษย์และการตัดสินใจดังกล่าว ส่งผลให้มีการกำหนดกฎระเบียบด้านสุขภาพโดยห้ามนำเข้าผลิตภัณฑ์อาหารที่มีการตกค้างของสารดังกล่าว

ร่างระเบียบการห้ามนำเข้าดังกล่าวอยู่ระหว่างรอรับข้อคิดเห็นจากกลุ่มผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียจนถึงวันที่ 18 กรกฎาคม 2563 และจะเปลี่ยนสถานะเป็นกฎหมายหลังจากลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา แล้วขณะที่ ยังไม่มีขั้นตอนทางกฎหมายใดที่จะสามารถยกเลิกการห้ามนำเข้าดังกล่าว เว้นเสียแต่จะมีการแก้ไขกฎหมายด้านสาธารณสุขเสียก่อน

ขณะที่ ฝ่ายสหรัฐฯ และบราซิลได้มีจดหมายเพื่อคัดค้านการตัดสินใจของฝ่ายไทย ไปยังองค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO) เมื่อปลายเดือนพฤษภาคม ภายหลังจากที่ประเทศไทยแจ้ง WTO โดยประสงค์ขอให้ประเทศไทยระงับการแบนสารเคมีดังกล่าว โดยเหตุผลที่ฝ่ายสหรัฐฯ และบราซิลแจ้งคือ ประเทศในกลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ยังขาดหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ใหม่ๆ ตามข้อตกลงของ WTO เรื่องมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (Sanitary and Phytosanitary Measures : SPS) เพื่อการตัดสินใจในเรื่องนี้และนั่นอาจมีผลในแง่ลบต่อการค้าระหว่างประเทศ

"เรามีข้อกังวลในภาพรวมเกี่ยวกับการดำเนินการในเรื่องดังกล่าว ซึ่งดูเหมือนจะเป็นการจำกัดทางการค้ามากเกินไปจนเกินไป" นาย Russ Nicely ตำแหน่ง Agricultural Counselor สถานทูตสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทย ได้เขียนไว้ในจดหมาย ตามที่สำนักข่าวรอยเตอร์ได้ตรวจสอบมา

ขณะที่ประเทศไทยมีการนำเข้าถั่วเหลืองเกือบทั้งหมดจากประเทศสหรัฐอเมริกา และบราซิล โดยในปี พ.ศ. 2562 ไทยเป็นผู้นำเข้าถั่วเหลืองรายใหญ่จากสหรัฐฯ ในลำดับที่ 8 และจากบราซิลเป็นลำดับที่ 4 โดยคิดเป็นมูลค่า 525 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (16,275 ล้านบาท) และ 602 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (18,662 ล้านบาท) ตามลำดับ จากฐานข้อมูลของ United Nations Comtrade

อีกทั้งประเทศไทยยังเป็นตลาดข้าวสาลีที่ใหญ่เป็นลำดับที่ 10 ของสหรัฐฯ และมีการใช้ถั่วเหลืองและข้าวสาลีจำนวนล้านตันต่อปี เพื่อผลิตผลิตภัณฑ์ต่างๆ อาทิ น้ำมันทำอาหาร เส้นก๋วยเตี๋ยว ไปจนถึงอาหารสัตว์

แต่อย่างไรก็ตาม สถานทูตสหรัฐฯ และบราซิลในไทย ยังไม่ได้แสดงความคิดเห็นใดโดยทันที

การห้ามใช้สารเคมีดังกล่าวเป็นการละเลยเรื่องการวิเคราะห์ความเสี่ยง (Risk Analyses)

นางสาวมนัญญา ไทยเศรษฐ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้สนับสนุนการห้ามการใช้สารดังกล่าว ได้ให้เหตุผลการห้ามว่าทำเพื่อเป็นการปกป้องสุขภาพของประชาชนในทุกกระดับ ขณะที่ทีมงานของนางสาวมนัญญา ได้ปฏิเสธการให้ความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าวกับสำนักข่าวรอยเตอร์

อนึ่ง สารพาราควอต มีการนำเสนอในงานวิจัยต่างๆ ว่าอาจเกี่ยวข้องกับการเกิดโรคมะเร็งปอด และ 'ได้ถูกห้ามการใช้ในสหภาพยุโรปและจีน ขณะที่ประเทศบราซิลเองจะเริ่มห้ามใช้สารพาราควอตในปลายปีนี้ ขณะที่หลายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสารคลอร์ไพริฟอส พบว่ามีผลกระทบต่อการพัฒนาด้านสมองในเด็กและถูกห้ามใช้ในสหภาพยุโรปและรัฐ California

แต่บราซิลและสหรัฐฯ ยังเรียกร้องให้ไทยอนุญาตให้มีการนำเข้าสินค้าเกษตรที่มีสารตกค้างจากสารดังกล่าวภายใต้ข้อกำหนดปริมาณสารพิษตกค้างสูงสุดที่สามารถมีได้ (Maximum Residue Limits : MRL) ของ Codex ที่เป็นมาตรฐานสากลและยอมให้มีสารตกค้างในระดับที่ไม่เป็นอันตรายในสินค้าอาหารได้

โดยในหลายประเทศที่ห้ามการใช้พาราควอตหรือคลอร์ไพริฟอสยังคงอนุญาตให้นำเข้าอาหารที่มีการใช้สารดังกล่าวได้ ภายใต้เงื่อนไขตามมาตรฐาน MRL ของ Codex

"แนวทางของหน่วยงานไทยนั้นละเอียดการวิเคราะห์ความเสี่ยง (Risk Analyses) ในการกำหนดระเบียบซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการค้าอย่างร้ายแรงได้" เป็นข้อความที่ระบุไว้ในจดหมายของกระทรวงเกษตรของบราซิลเพื่อแก้ต่างในกรณีของการใช้สารเคมีฆ่าแมลงคลอร์ไพริฟอส ที่สำนักข่าวรอยเตอร์ได้ตรวจสอบมา

นอกจากนี้ ความตึงเครียดล่าสุดเรื่องการใช้สารเคมีในฟาร์มเกิดขึ้นเมื่อปลายปีที่ผ่านมา เมื่อสหรัฐฯ คัดค้านแผนการห้ามสารไกลโฟเสต (Glyphosate) ของไทย ซึ่งสารดังกล่าวถูกใช้ในยาฆ่าวัชพืชยี่ห้อ Roundup และสารดังกล่าวกำลังถูกฟ้องร้องในศาลของสหรัฐฯ ด้วยการร้องเรียนว่า เป็นสารก่อให้เกิดมะเร็งกับผู้ใช้

แต่อย่างไรก็ตาม ไทยได้มีการทบทวนการอนุญาตใช้สารไกลโฟเสตและกลับมาอนุญาตให้ใช้สารดังกล่าวได้ต่อไป แต่ยังคงห้ามใช้อีกสาร 2 ชนิดที่เหลือ (พาราควอต และคลอร์ไพริฟอส : ผู้แปล)

“เราไปต่อไม่ได้”

ประเทศไทยจะเป็นเพียงไม่กี่ตลาดหลักสำหรับสินค้าเกษตรที่ห้ามการนำเข้าสินค้าเกษตรที่มีสารเคมีตกค้างอย่างสิ้นเชิง หรือ Zero tolerance

ตอนนี้เกษตรกรไทยราว 10 ล้านครัวเรือน กำลังเผชิญกับผลกระทบของการห้ามใช้สารเคมี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการใช้สารพาราควอต

"สารเคมีอื่นๆ นั้นมีราคาแพงและสร้างความเสียหายให้กับพืชมากกว่าสารพาราควอต และมีประสิทธิภาพในการฆ่าวัชพืชรากว่า" นายสรวิศ รุ่งเมฆารัตน์ นักวิชาการเกษตรจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กล่าว

ธุรกิจด้านการเกษตรของไทยหลายรายมีการถกเถียงเรื่องการห้ามนำเข้าว่า การห้ามนำเข้าจะสร้างผลกระทบต่อระบบห่วงโซ่อาหารภายในประเทศตั้งแต่อาหารสัตว์ไปถึงการปศุสัตว์ การประมง และอุตสาหกรรมอาหาร

“การห้ามนำเข้าจะทำให้บริษัทของไทยต่างๆ เสียประโยชน์เป็นมูลค่าประมาณ 1.7 ล้านล้านบาท (5.5 หมื่นล้านเหรียญสหรัฐ) และ 12 ล้านคนต้องตกงาน” คณะกรรมาธิการการพาณิชย์ การอุตสาหกรรมและแรงงานของประเทศได้กล่าวไว้แล้วได้เสนอแนวทางต่อนายกรัฐมนตรีของไทยเพื่อให้มีระยะเวลาผ่อนปรน (Grace period) ในเรื่องดังกล่าวไปจนถึงสิ้นปี พ.ศ. 2564

อนึ่ง อุตสาหกรรมอาหารสัตว์ของไทยต้องพึ่งพาการนำเข้าถั่วเหลืองเกือบ 5 ล้านตัน และข้าวสาลี 1 ล้านตัน ต่อปี

“หากมีการระงับสินค้าที่ต้องนำเข้าของเราในวันนี้ เราก็ไม่สามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้” นายพรศิลป์ พัชรินทร์ตนะกุล ประธานสมาคมผู้ผลิตอาหารสัตว์ไทยกล่าวกับสำนักข่าวรอยเตอร์

“ถ้าธุรกิจของเราล้ม ทุกคนก็จะล้มไปกับเราด้วย” นายพรศิลป์ กล่าวทิ้งท้าย

อ้างอิง

agweb.com/article/us-brazil-protest-thailands-pesticide-ban-over-impact-exports

เรียบเรียงโดย สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ประจำกรุงวอชิงตัน ดี.ซี.
ณ วันที่ 30 มิ.ย. 2563